

Kutte klimagassutslipp i Norge

21. august 2018

Klimaendringene er i gang. Framtiden vil gi oss mer ekstremvær. I Norge opplever allerede både hetebølger og tørke og styrtregn, flom og ras, men aller hardest rammes mennesker i fattige land. Det er i dag flere mennesker fordrevet som følge av naturkatastrofer og klimaendringer enn som følge av krig og konflikt. Klimaendringene rammer hardt og urettferdig.

Vi nordmenn har ikke større rett til å slippe ut klimagasser enn andre mennesker på kloden. Likevel har vi høye utslipp. En gjennomsnittsnordmann slipper ut nesten dobbelt så mye klimagasser som en gjennomsnittssvenske. Det er solidarisk om rike land som Norge får ned utslippene våre til et rettferdig nivå.

SV mener Norge må få fart på omstillingen og kutte sine egne utslipp av klimagasser. Norge trenger en politikk som bygger på prinsippet om at bare nullutslipp er godt nok. Vi må gå over til biler, fabrikker, båter og hus som ikke forurenses. Ved å være tidlig ute med nullutslippsløsninger kan Norge trygge og skape arbeidsplasser.

Klimapolitikken skal vri investeringene bort fra motorveier og over på kollektivtransport og elbiler. Vi bygger ut jernbanen heller enn å legge opp til mer flytrafikk. Og SV vil aldri svikte kampen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja.

Hvordan går det med klimagassutslippene i Norge

- Klimagassutslipp i 1990: 51,2 millioner tonn CO₂-ekv.
- Klimagassutslippene i 2017: 52,4 millioner tonn CO₂-ekv.
- Prognose for 2020:
- Nasjonalt klimamål for 2020 fastsatt i klimaforliket: maksimalt 48,6 millioner tonn CO₂-ekv.

Tallene viser at regjeringen styrer stødig mot å bryte Stortingets klimamål for 2020. For 2030 har regjeringen avskaffet egne nasjonale klimaambisjoner.

De to siste årene har klimagassutslippene i Norge gått noe ned. Noe av grunnen er at klimapolitikk virker, særlig arbeidet for å fase ut oljefyring, som det ble enighet om i klimaforliket i 2012.

Den aller viktigste årsaken nedgangen er likevel er innblanding av biodrivstoff i fossil diesel og bensin. Dessverre har mye av råstoffene i denne satsingen vært palmeolje, som har svært dårlig klimaeffekt globalt fordi det ødelegger regnskogen.

Fordeling av klimagassutslipp fordelt på sektor:

- Olje- og gassutvinning: 14,7 millioner tonn CO₂ (+78 prosent oppgang siden 1990)
- Industri: 12,3 millioner tonn CO₂ (-33 prosent siden 1990)
- Veitrafikk: 8,8 millioner tonn CO₂ (+22 prosent siden 1990)
- Luftfart, sjøfart, fiske, m.m: 6,6 millioner tonn CO₂ (+16 prosent siden 1990)
- Jordbruk: 4,5 millioner tonn CO₂ (-4,5 prosent siden 1990)
- Oppvarming i næring og husholdning: 0,9 millioner tonn (-62,5 prosent siden 1990)

- Annet: 3,6 millioner tonn CO2

Hva er galt med regjeringens klimapolitikk

Regjeringen har jobbet for å avskaffe nasjonale utslippsmål, og ivrer for en politikk der man heller kan kjøpe utslippskutt i andre land, framfor å kutte egne utslipp så det monner.

Likevel fortsetter høyreregjeringen som før med å bygge motorveier og åpne for mer oljeutvinning. SV ønsker ikke mer oljeutvinning og store motorveier inn mot byene. Vi vil ha et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja. Vi vil ha lyntog framfor å utvide flyplasser ved de store byene. Vi vil gjøre det lettere å velge kollektiv, sykkel og gange. Vi vil fjerne den fossile fyringsoljen i alle bygg og sikre at nye biler som selges er el-biler.

Regjeringen skryter av å ha kuttet utslipp de to siste årene. Sannheten er at regjeringens miljøpolitikk er dynket i palmeolje og regnskogsødeleggelse. Derfor jobber SV for å kaste regjeringen ut av kontorene og palmeoljen ut av drivstoffet.

Det haster med å stoppe de farlige klimaendringene, og nå trengs en ny regjering som kutter utslipp og innfrir målene Stortinget har satt for kutt i klimagasser.

Hva mener SV må gjøres?

SV mener Norge må styre mot null utslipp på lang sikt. Utslipp av klimagasser i Norge må reduseres med minst 50 prosent innen 2030, og det må fastsettes et mål om at Norge skal bli fritt for fossile utslipp innen 2040. Likevel kan det være enkelt å love store utslippskutt langt fram i tid, men vanskeligere å kutte utslipp her og nå. På Stortinget har SV derfor vært aller mest opptatt med å starte konkret omstilling her og nå, og å forsøke å nå Stortingets klimamål for 2020. Vi har lagt fram et konkret klimabudsjett som viser hvordan vi kan kutte 5 millioner tonn CO2 i denne stortingsperioden:

SVs klimabudsjett for denne perioden.

- La elbil vinne over fossile bensin- og dieslbiler i nybilsalget gjennom å vri kjøpsavgiftene: - 900.000 tonn CO2
- Begrense bilbruk i byområder og satse på kollektiv, sykkel og gange. Bedre og flere bymiljøavtaler: -200.000 tonn CO2
- Økt CO2-avgift: -200.000 tonn CO2
- Utfasing av fossil varme i bygg: -800.000 tonn CO2
- Nullutslippssatsing i industrien og utfasing av fossil varme: -300.000 tonn CO2
- CO2-fond næringslivets tungtransport, inkludert fiskeri og skipsfart: -300.000 tonn CO2
- Elektrifisering næringstransport: endre engangsavgift. Lavutslippssoner i byene: - 200.000 tonn CO2
- Elektrifisering ferjer: Endre lov om offentlige anskaffelser, samt bevilgninger fylkeskommunen: -150.000 tonn CO2
- Legge ned gasskraftverket på Mongstad (vedtatt): -250.000 tonn CO2

- Elektrifisering av Melkøya LNG i Hammerfest: -600.000 tonn CO2
- Utslippfrie anleggsplasser. Miljøkrav: -120.000 tonn CO2
- Supplere vedtatt biodrivstoffpolitikk med å kaste ut råstoff med høy avskogingsrisiko (palmeolje m.m): -1 millioner tonn CO2.

Hvordan SV vil gjennomføre dette, kan du lese mer om i SVs klimabudsjett: https://www.sv.no/wp-content/uploads/2016/11/Klimarapport_Juli_ferdig.pdf

Tiltak som hjelper mye på lengre sikt:

- Hindre ny oljeleting.
- Prioritere penger til kollektivtrafikk, sykkel og gange framfor motorveier inn mot byene.
- Bygge ut lyntog framfor å utvide flyplasser ved de store byene. Derfor går vi mot nye rullebaner på Gardermoen og Flesland.
- Kutte utslipp og skape vekst i industrien og med ny teknologi.
- Trekke oljefondet ut av investeringer i fossil energi. Fossile løsninger tilhører gårdsdagen og er verken ansvarlige, anstendige eller lønnsomme i framtiden.

Noen av forslagene som SV har fremmet på Stortinget

SV fremmet høsten 2017 representantforslag med 42 konkrete løsninger som kunne kutte klimagassutslipp denne stortingsperioden. Forslagene ble fremmet samtidig med regjeringens klimamelding. De fleste forslagene ble ikke vedtatt, men vi fikk støtte fra Ap, Senterpartiet, MDG og Rødt for mange av forslagene, og det lover godt dersom vi får et endret stortingsflertall etter valget.

Det viktigste vedtaket som kom ut av dette var at Regjeringen skal implementere krav og reguleringer til utslipp fra cruiseskip og annen skipstrafikk i turistfjorder samt andre egnede virkemidler for å sørge for innfasing av lav- og nullutslippsløsninger i skipsfarten fram mot 2030, herunder innføre krav om nullutslipp fra turistskip- og ferger i verdensarvfjordene så snart det er teknisk gjennomførbart, og senest innen 2026. Alle de andre forslagene som SV fremmet, kan du lese her: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-016s/>

Å gi fylkeskommunene mulighet til å stille miljøkrav til kommersielle bussruter:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-102s/>

Strengere miljøkrav på anbudet kystruten Bergen-Kirkenes: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-073s/>

Utrede lyntog til Sverige: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-181s/>

Om palmeolje:

Selv om bruken av avansert biodrivstoff (for eksempel fra avfall) i Norge øker kraftig, så var palmeolje det mest brukte råstoffet i 2017.

I revidert nasjonalbudsjett 2018 fremmet SV, Ap, MDG og Rødt et forslag der man ber regjeringen om å «utforme virkemidler som effektivt ekskluderer biodrivstoff med høy avskogingsrisiko fra både omsetningskravet og det avgiftsfrie biodrivstoffmarkedet». I praksis vil det utelukke palmeolje fra biodrivstoffmarkedet. KrF og regjeringen stemte ned forslaget.

Men SV har også fått noen gjennomslag når det gjelder palmeolje: Juni 2017 vedtok blant annet Stortinget følgende etter forslag fra SV: be regjeringen gjennom forskrift til lov om offentlige anskaffelser stille krav om at det ikke skal benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter av palmeolje. Forskriftsendringen skal tre i kraft så snart som mulig.

Spørsmål og svar

Hvorfor vil ikke SV ta utslippskuttene i form av kvotekjøp i utlandet?

Norge er et rikt land med høye utslipp. Skal verden klare å bekjempe klimaproblemet, er vi avhengig av at rike land gjennomfører de største utslippskuttene. Da kan vi ikke utsette omstillingen av Norge. Alle fabrikker, biler og hus vi nå investerer i skal stå i mange tiår. Da må vi ikke låse oss til høye utslipp, som er uforenelig med å nå verdens klimamål. Hvis ikke Norge omstiller seg, vil det dessuten være til skade for norsk næringsliv, som vil bli mindre konkurransedyktige i en verden med strengere miljøkrav.

Vil ikke alle partier egentlig kutte klimagassutslippene?

Nei. De store partiene (Høyre, FrP, Arbeiderpartiet) mener Norge skal ha klimamål som også skal kunne innfris gjennom å kjøpe utslippskutt i utlandet.

Er ikke velferden vår avhengig av oljeindustrien?

Velferden vår er ikke avhengig av oljeindustrien – velferden er avhengig av at vi klarer å omstille oss bort fra oljen. Å satse på oljeavhengighet framfor nullutslippsløsninger, er å gamble med framtida for norske arbeidsplasser. Null utslipp betyr ikke null aktivitet, men at vi skal skape verdier uten å skape miljøproblemer. Det skal være Norges konkurransefortrinn i framtida.